

Socialavgifter

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lägre socialavgifter för unga och små företag samt om undantag från kravet på att betala socialavgifter.

I betänkandet finns en reservation (SD, L).

Behandlade förslag

13 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Nedsättning av socialavgifter	5
Undantag från att betala socialavgifter	8
Reservation	11
Undantag från att betala socialavgifter, punkt 3 (SD, L)	11
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Socialavgifter för unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:795 av Jenny Petersson (M),

2016/17:1480 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2016/17:2942 av Cecilia Widegren (M),

2016/17:3084 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och

2016/17:3325 av Sofia Fölster (M).

2. Socialavgifter för små företag

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:528 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2016/17:2129 av Edward Riedl (M) yrkande 2,

2016/17:2546 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD) och

2016/17:3095 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) yrkande 3.

3. Undantag från att betala socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:22 av Emma Carlsson Löfdahl och Lars Tysklind (båda L),

2016/17:453 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M),

2016/17:546 av Niclas Malmberg m.fl. (MP) och

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation (SD, L)

Stockholm den 26 januari 2017

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Yilmaz Kerimo (S), Rickard Persson (MP), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (L), Wiwi-Anne Johansson (V), Aron Modig (KD), Teresa Carvalho (S), Tina Ghasemi (M), Heidi Karlsson (SD), Mathias Tegnér (S) och Johanna Jönsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om socialavgifter från allmänna motionstiden 2016/17. Motionerna tar bl.a. upp frågor om lägre socialavgifter för unga, små företag och företag i glesbygden samt undantag från kravet på att betala socialavgifter.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Nedsättning av socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lägre socialavgifter för unga och äldre samt för små företag och företag i glesbygden.

Gällande ordning

Socialavgifter för unga m.fl.

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen och består dels av arbetsgivaravgifter för anställda, dels av egenavgifter främst för fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet. Till dessa avgifter kommer en allmän löneavgift om 10,72 procent. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent av den anställdes bruttolön, inklusive den allmänna löneavgiften (2017). Egenavgifterna är 28,97 procent, inklusive den allmänna löneavgiften, om inte annan karenstid än sju dagar har anmälts till Försäkringskassan.

Den 1 juli 2007 sänktes socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, till hälften för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år (prop. 2006/07:84, bet. 2006/07:SfU10, rskr. 2006/07:157).

Den 1 januari 2009 utvidgades nedsättningen till att omfatta alla som vid årets ingång inte fyllt 26 år samtidigt som den förstärktes (prop. 2008/09:7, bet. 2008/09:SfU5, rskr. 2008/09:95).

Den 1 maj 2015 förändrades nedsättningen genom att avgifterna sänktes ytterligare för personer som vid årets ingång inte fyllt 23 år, samtidigt som nedsättningen slopades för personer som vid årets ingång fyllt 25 år (prop. 2014/15:50, bet. 2014/15:SfU10, rskr. 2014/15:147).

Under perioden 1 augusti 2015 till 1 juni 2016 var socialavgifterna för unga reducerade (totalt 25,46 procent), därefter upphörde nedsättningen av socialavgifter för unga (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255, prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:51).

Enligt 2 kap. 27 § socialavgiftslagen (2000:980) ska bara ålderspensionsavgift betalas på ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år, för närvarande 10,21 procent. Dock ska även särskild löneskatt om 6,15 procent betalas, enligt 1 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. För personer födda före 1937 betalas bara den särskilda löneskatten. Detta gäller både arbetsgivaravgifter och egenavgifter.

Socialavgifter för små företag m.m.

Enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget för inkomst av aktiv näringsverksamhet, dock högst med 15 000 kronor per år, när egenavgifter beräknas för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång inte har fyllt 65 år samt inte bara ska betala ålderspensionsavgiften.

Genom lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 har det införts en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna för den som är enskild näringsidkare och som anställer sin första medarbetare. Sänkningen innebär att endast ålderspensionsavgift, som uppgår till 10,21 procent, betalas på den del av ersättningen som inte överstiger 25 000 kronor per månad, under en period av som längst tolv månader. Sänkningen avser således den anställde som först får avgiftspliktig ersättning i företaget. Som förutsättningar gäller att personen anställts efter den 31 mars 2016 och att arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag eller att arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag.

Enligt lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980), får arbetsgivare och näringsidkare som är verksamma i vissa angivna kommuner i Norrland och västra Svealand göra avdrag vid beräkningen av socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Företag som är verksamma i dessa stödområden får ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget när den allmänna löneavgiften och egenavgifterna eller arbetsgivaravgifterna beräknas. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Motionerna

Socialavgifter för unga m.fl.

Jenny Petersson (M) begär i motion 2016/17:795 ett tillkännagivande om att sänka arbetsgivaravgiften för unga och äldre. Höjda arbetsgivaravgifter och den särskilda löneskatten för äldre höjer trösklarna in på arbetsmarknaden. Trösklarna måste sänkas, särskilt för dem som står längst ifrån arbetsmarknaden.

Sten Bergheden (M) begär i motion 2016/17:1480 yrkande 3 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgiften för unga under 20 år. Många arbetstillfällen skapas i små företag, som måste kunna

växa och utvecklas. Kostnaderna för att anställa är avskräckande, och det är därför angeläget med en sänkning, särskilt av kostnaderna för att anställa unga.

Cecilia Widegren (M) begär i motion 2016/17:2942 ett tillkännagivande om att arbeta fram en långsiktig strategi för fler jobb, inte minst för unga, utrikesfödda och långtidsarbetslösa, så att fler jobb kan skapas i vår tids tuffa internationella konkurrenssituation. Genomförda höjningar av arbetsgivaravgifterna riskerar att leda till tusentals färre sysselsatta ungdomar. I motion 2016/17:3084 yrkande 1 begär samma motionär ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga möjligheten att sänka arbetsgivaravgiften för unga.

Sofia Fölster (M) begär i motion 2016/17:3325 ett tillkännagivande om att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga. Om fler unga ska få jobb behövs lägre trösklar in på arbetsmarknaden. Höjningen av arbetsgivaravgifterna för unga leder åt motsatt håll.

Socialavgifter för små företag m.m.

Sten Bergheden (M) begär i motion 2016/17:528 yrkande 3 ett tillkännagivande om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för små företag. För att små företag ska kunna växa och utvecklas måste det bli mindre kostsamt att anställa. Arbetsgivaravgifterna avskräcker företagare från att anställa.

Edward Riedl (M) begär i motion 2016/17:2129 yrkande 2 ett tillkännagivande om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för små företag. Dessa företag har ofta stor betydelse för livskraften på landsbygden, och bättre förutsättningar för dem skapar möjligheter att starta företag och att få dem att växa.

Mikael Jansson och David Lång (båda SD) begär i motion 2016/17:2546 ett tillkännagivande om sänkt arbetsgivaravgift för arbetstillfällen i glesbygd. För en levande svensk glesbygd behövs en geografiskt differentierad arbetsgivaravgift, särskilt i kommuner nära den norska glesbygden, där ett sådant system tillämpas.

Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) begär i kommittémotion 2016/17:3095 yrkande 3 ett tillkännagivande om att göra det lättare för företagare att anställa. Besöksnäringen är en sysselsättningsmotor som kan skapa jobb åt bl.a. nya svenskar, ungdomar och personer utan högre utbildning. Många av företagen är små eller medelstora, och rätt förutsättningar krävs för att de ska kunna anställa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att nedsättningen av socialavgifter för unga inte har löst problemet för unga arbetslösa. Utskottet uttalade att en orsak till att reformen hade misslyckats var att den största delen av resurserna satsades på de ungdomar som redan hade arbete eller som ändå skulle ha fått ett arbete, även utan nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Endast en mycket liten del av nedsättningen riktades mot de som bäst behöver den, dvs. lågutbildade eller

de som på annat sätt står långt från arbetsmarknaden. Nedsättningen av socialavgifter hade därmed en mycket liten träffsäkerhet. Utskottet har vidare konstaterat att det finns ett mycket stort behov av att satsa resurser på effektiva åtgärder som kan göra att just de ungdomar som står långt från arbetsmarknaden blir lättare att anställa (yttr. 2014/15:SfU2y och 2015/16:SfU1y).

Utskottet finner inte anledning att nu göra en annan bedömning än den redovisade och avstyrker därför motionerna 2016/17:1480 (M) yrkande 3, 2016/17:2942 (M), 2016/17:3084 (M) yrkande 1 och 2016/17:3325 (M).

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år betalas endast den del av arbetsgivar- och egenavgifterna som avser ålderspensionsavgift. Även en särskild löneskatt tas ut. För personer födda före 1937 betalas bara den särskilda löneskatten. Utskottet ser inte skäl att göra ett tillkännagivande om sänkta avgifter för äldre. Motion 2016/17:795 (M) avstyrks därmed.

I samband med att riksdagen beslutade om statens budget för 2017 beslutades om att införa det s.k. växa-stödet. Stödet innebär nedsatta arbetsgivaravgifter för enmansföretag som anställer sin första medarbetare. För den personen betalar företaget enbart ålderspensionsavgift. Växa-stödet infördes den 1 januari 2017 och gäller t.o.m. den 31 december 2021. Vidare kan utskottet konstatera att det finns en möjlighet att i stödområden reducera avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna, egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Denna möjlighet har utformats så att den relativt sett gynnar små företag i glesbygden. Mot bakgrund av dessa befintliga stödinsatser är utskottet inte berett att ställa sig bakom motioner om ytterligare nedsättning eller andra begränsningar av avgiftsunderlaget, vare sig för små företag eller för företag i glesbygd.

Därmed avstyrks motionerna 2016/17:528 (M) yrkande 3, 2016/17:2129 (M) yrkande 2, 2016/17:2546 (SD) och 2016/17:3095 (C) yrkande 3.

Undantag från att betala socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett utökad undantag från att betala socialavgifter.

Jämför reservation (SD, L).

Gällande ordning

Ersättning till idrottsutövare från ideella föreningar som har till ändamål att främja idrottslig verksamhet är enligt 2 kap. 19 § socialavgiftslagen avgiftsfri om ersättningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp. Prisbasbeloppet för 2017 är 44 800 kronor.

Idrottsutövare ansågs ursprungligen generellt bedriva hobby eller ideell verksamhet. Ersättningen kom dock att jämsställas med ersättning på grund av anställning, och den avgiftsbelades därför den 1 januari 1991. Redan den 1

april 1991 trädde emellertid den halva basbeloppsregeln i kraft. I proposition 1990/91:76 anges att med idrottsutövare menas även tränare, vilket i sin tur omfattar gymnastikinstruktörer, domare eller därmed jämställda slag av funktionärer. Med idrottslig verksamhet avses normalt sådan verksamhet som anordnas av en organisation ansluten till Riksidrottsförbundet eller annan jämförlig organisation. I ett avgörande från Regeringsrätten 1999 (RÅ 1999 ref. 25) slogs det fast att Friluftsförbundet ska anses som en sådan ideell organisation vars huvudsyfte är att främja idrottslig verksamhet, och dess aktiva lägerledare ska anses som sådana funktionärer som jämförelsesvis med idrottsutövare. I ett avgörande från Kammarrätten i Jönköping 1999 slogs det fast att verksamhet som Svenska kennelklubben bedriver i samband med hundtävlingar inte kan anses som idrottslig verksamhet som ger avgiftsbefrielse.

Motionerna

Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M) begär i motion 2016/17:453 ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens s.k. halva basbeloppsregel. Friluftsförbundets verksamheter behandlas inte på samma sätt som idrottsorganisationer när det gäller beskattning och avgifter. Idrott och friluftsliv går inte att skilja åt.

Cassandra Sundin m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2016/17:2206 yrkande 5 ett tillkännagivande om förändring av socialavgiftslagen. Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer bör omfattas av den halva basbeloppsregeln på samma sätt som organisationer anslutna till Riksidrottsförbundet, för att öka deltagandet i folkhälsofrämjande aktiviteter.

Emma Carlsson Löfdahl och Lars Tysklind (båda L) begär i motion 2016/17:22 ett tillkännagivande om att låta medlemmar i Svenskt Friluftsliv omfattas av undantaget i socialavgiftslagen. Svenskt Friluftsliv är en organisation som är jämförelsesvis med Riksidrottsförbundet och idrott och friluftsliv går inte att skilja åt.

I motion 2016/17:546 begär Niclas Malmberg m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utvidga undantagen i socialavgiftslagen till att vid sidan av idrottsorganisationer också inkludera friluftsförbundets verksamheter. Medlemsorganisationer i Riksidrottsförbundet kan betala ut ersättning upp till ett halvt basbelopp utan att betala socialavgifter, vilket även borde gälla samtliga föreningar i Svenskt Friluftsliv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare och vid flera tillfällen uttalat att undantaget för idrottsföreningar från att i vissa fall betala arbetsgivaravgifter inte bör utvidgas. Utskottet har hänvisat till att alla ideella organisationer bör behandlas lika (senast i bet. 2015/16:SfU12). Det undantag som nu gäller uppstod som en lösning på en ändrad rättstillämpning efter ett avgörande i dåvarande

Regeringsrätten 1985 (RÅ85 1:39) för att lindra de ekonomiska effekterna för idrottsföreningar. Utskottet uttalade redan då den principiella uppfattningen att inkomster i samband med idrottsutövning, precis som alla andra inkomster, bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och därmed leda till att socialavgifter betalas.

För socialförsäkringssystemets legitimitet är det enligt utskottets mening principiellt viktigt att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera.

Med det anförda anser utskottet inte att det finns tillräckliga skäl att föreslå ett tillkännagivande om ett utvidgat undantag och avstyrker därför motionerna 2016/17:22 (L), 2016/17:453 (M), 2016/17:546 (MP) och 2016/17:2206 (SD) yrkande 5.

Reservation

Undantag från att betala socialavgifter, punkt 3 (SD, L)

av Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (L) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:22 av Emma Carlsson Löfdahl och Lars Tysklind (båda L) och

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5 och

bifaller delvis motionerna

2016/17:453 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M) och

2016/17:546 av Niclas Malmberg m.fl. (MP).

Ställningstagande

Medlemsorganisationer som är anslutna till Svenskt Friluftsliv bör omfattas av undantaget i socialavgiftslagen på samma sätt som organisationer anslutna till Riksidrottsförbundet. De skulle då befrias från att betala sociala avgifter för ersättningar upp till ett halvt prisbasbelopp.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:22 av Emma Carlsson Löfdahl och Lars Tysklind (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta medlemmar i Svenskt Friluftsliv omfattas av undantaget i socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:453 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens s.k. halva basbeloppsregel och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:528 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:546 av Niclas Malmberg m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utvidga undantaget i socialavgiftslagen (2000:980) till att vid sidan av idrottsorganisationer också inkludera friluftorganisationer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:795 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka arbetsgivaravgiften för unga och äldre och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1480 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgifterna för unga under 20 år och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2129 av Edward Riedl (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2206 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändring av socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2546 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt arbetsgivaravgift för arbetstillfällen i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2942 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta fram en långsiktig strategi för fler jobb, inte minst för unga, utrikesfödda och långtidsarbetslösa, så att fler jobb kan skapas i vår tids tuffa internationella konkurrenssituation och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3084 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheten att sänka arbetsgivaravgiften för unga och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3095 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för företagare att anställa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3325 av Sofia Fölster (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga och tillkännager detta för regeringen.